

C. LUCILII CARMINUM
RELIQUIAE

RECENSUIT ENARRAUIT

FRIDERICUS MARX

VOLUMEN PRIUS

PROLEGOMENA TESTIMONIA FASTI LUCILIANI
CARMINUM RELIQUIAE INDICES

Unveränderter Nachdruck.
Lizenzausgabe aus dem Verlag B.G.Teubner, Stuttgart.

VERLAG ADOLF M. HAKKERT - AMSTERDAM
1963

LATINI Lucili. A. 1
(1)

C. LUCILII CARMINUM
RELIQUIAE

RECENSUIT ENARRAUIT

FRIDERICUS MARX

VOLUMEN PRIUS

PROLEGOMENA TESTIMONIA FASTI LUCILIANI
CARMINUM RELIQUIAE INDICES

no: 67v 3196

MCMIV

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

Loci auctorum toti exscripti sunt in commentario ad unum quodque fragmentum: in eodem imitationes poetarum posteriorum adnotauimus.

Litterae a—, —b, α—, —β, I—, —II—, —III similia indicant ordinem ac seriem quo exstant positi apud grammaticos in primis apud Nonium ita correctum, ut qui ordo fuerit apud poetam ipsum restituatur probabiliter: uide prolegg. p. LXXXVII seqq., ubi tabulae sunt expositae.

Mutata *inclinatis* litteris, suppleta cancellis <hoc modo>, spuria [hoc modo] exhibuimus.

Verborum ordinem immutatum esse punctis notauimus litterae primae uocabulorum suppositis hoc modo.

Incertae sedis fragmenta secundum ordinem alphabeticum sunt disposita.

* Stella notauimus ea fragmenta quae coniectura certo libro Lucilii aut Lucilio tribuuntur.

Codicum notae Nonii

L Leidensis
G Guelferbytanus.

I.

DEORUM CONCILIUM.

Aetheris et terrae genitabile quaerere, tempus

irritata canes quam homo quam planius dicit.

... locus de primo Lucilii translatus est, ubi inducuntur 3
dii habere concilium et agere primo de interitu Lupi cuius-
dam iudicis inprobi, postea sententias dicere

SERV.
AL AEM

consilium summis hominum de rebus habebant.

quo populum atque urbem pacto seruare potisset 5
amplius Romanam.

si non amplius, at lustrum hoc protolleret unum A—

munus tamen fungi et muros seruare potissent.

4 ex Ennio ut Verg. Aen. IX 227 'consilium summis regni de rebus habebant'

De titulo uide Lactant. instit. IV 3, 12 1 Varr. d. l. L. V 17
ubi Lucretio tribuit cod 2 Charis. GL I p. 125, 19. 145, 19 E Non.
p. 31, 23 Donat. ad Adelph. II 4, 18 irritata Char. Non. cane
Non. canis Don. codd quam homo quam Char. Non. quod homo quam
Don. codd plurima dicitat Donati codd deteriores cum V (qui dicit),
planitis al'. planius dicitat cod Cuiacii planos dicitat C (planos cod
Hulsii) 3 Seru. ad Aen. X 104 iudicis] Masvicius, codex Guelferb.
ducis Floriacensis Monacensis, om reliqui inprobi] in rebus Regin.
Hamburg. Lipsiens. in rep. Carolinrhens. Sangallens. Lipsiens. m. 2, om
Floriac. 4 Seru. ad Aen. IX 227 5 Schol. Ver. ad Verg. Aen. XII 680
p. 449, 9 H Iul. Rom. ap. Charis. GL I p. 195, 6 K populum adque
urbem pactos schol. pactum populum atque urbem Charis. potissit
Charis. 7 Non. p. 159, 23 at Fruterius] ad lustrum Aldus] iustrum
8 Non. p. 497, 10 potissent Mercerus potissint Lachmannus] possint

1*

hostilibus contra
pestem permitiemque, Catax quam et Manlius nobis

nam quid moestino subrectoque huic opus signo? —b—
ut lurcarentur lardum et carnaria fartim
80 porro conficeret?

—c— ut iure peritus

non dico: 'uincat licet, et uagus exulet, erret
exlex'

* 'quam lepide lexis compostae ut tesserulae omnes
85 arte pauimento atque emblemate uermiculato.'

* 'Crassum habeo generum, ne rhetoricoterus tu seis.'

quid dicis? cur est factum quod coicis istuc?

* 'Graecum te, Albuci, quam Romanum atque Sabinum,
municipem Ponti, Tritani, centurionum,
90 praeclarorum hominum ac primorum signiferumque,
maluisti dici. Graece ergo praetor Athenis,
id quod maluisti, te, cum ad me accedis, saluto:
chaere, inquam, Tite. lictores, turma omnis chorusque:
"chaere, Tite". hinc hostis mi Albucius, hinc inimicus.'

Donat. ad Phorm. V 8, 95, ubi lib. II attribuitur uinute Donati V
inuitus Donati reliqui codd claucones (glaucones V) Donati codd
uinit et Donati RCO uentres Donati V uentrem Donati reliqui codd
76 Non. p. 25, 19 et p. 218, 32 Hostilius Passeratius hostibimus Pal-
merius (Plaut. Asin. 377) hostibus I. Dousa 77 permitiemque L
m. 1 p. 218 nouus L p. 218 78 Non. p. 11, 1 subrecto Scaliger]
subiecto 79 lurcarentur fartim om L m. 1 furtim Turnebus Lachmannus
80 porro] partum Lachmannus: parum 81 Charis. GLI p. 82, 5 K 82 Non.
p. 10, 15 uinat Muellerus uacus L 84 Cic. de or. III 171. Or. 149 Brut.
274 Non. p. 188, 24 Plin. n. h. XXXVI 185 Quint. IX 4, 113 post lepide!
distinguit Hauctus ex is de or. composui et ut Non. compositae ut reliqui
tessurulae Non. 85 pauimenti uel pauimenta codd Plin. 86 Cic.
de or. III 171 rhetorico te rustus eis 87 Non. p. 268, 5 88 Cic.
de fin. I 9 89 pontii tritani Palat. m. 2 Erlang. tritunii Vatic.
tritanii Palat. m. 1 93 care Erlang. cohorsque P. Manutius 94
cite Vatic. hic Palat. m. 1 Erlang. Vatic. mi om Palat. m. 1
in ras

*bella etiam est familiaris reprehensio quasi errantis: ut quom 95**
obiurgauit Albium Granium quod quom eius tabulis quiddam
ab Albucio probatum uideretur, et ualde absoluto Scaeuola
gauderet neque intellegeret contra suas tabulas esse iudicatum.

III.

Porphyrio ad Hor. serm. I 5, 1: 'Lucilio ha[e]c satyra aemu-
latur Horatius iter suum a Roma Brundesium usque descri-
bens, quod et ille in tertio libro fecit, primo a Roma Capuam
usque, et inde fretum Siciliense.'

tu partem laudis caperes, tu gaudia mecum
partisses.

uiamque
degrumabis, uti castris mensor facit olim. 100

illud ad incita cum redit atque interneconem

et saepe quod ante
optasti, freta, Messanam, Regina uidebis
moenia, tum Liparas, Facelinae templa Dianae.

Symmacus praeterea iam tum depositus bubulcus 105
expirans, animam, pulmonibus aeger, agebat.

bis quina octogena uidebis *
commoda te, Capua quinquaginta atque CC.

praeterea omne iter est hoc labosum atque lutosum. A—

[incert. u. 1207?]

95 Cic. de or. II 281 97 Non. p. 475, 21 98 partissis L m. 1
99 Non. p. 63, 9 uiam quae degrumauis ut (uti editi) 101 Non.
p. 123, 25 rediit aque L m. 1 102 Prob. ad Verg. bucol. p. 326,
19 H 103 messanae V in marg regina V m. 2 P m. 1 M reginam V
m. 1 r Regina P m. 2 104 fascelinae V 105 Non. p. 279, 18 et
p. 38, 26 symmacus L depositus 106 expirans (ita L m. 1, ex-
pirans L m. 2) p. 38 exalans p. 279 107 Non. p. 266, 26 quin acto-
gena codd: em Scaliger: hic posuit I. Dousa 109 Non. p. 489, 12
lamosum O. Kellerus

cum illud quid faciat, quod manducamur in ore,

naumachiam licet haec, inquam, alueolumque putare, et calces. delectes te, hilo non rectius uiuas.

“quin potius uitam degat sedatus quietam.” —

460 ‘quanto antiquius, quam facere hoc, fecisse uideri!’

dilectum uideo studiose uulgas habere.

non paucis malle ac sapientibus esse probatum

ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν?

ad regem legatus, Rhodum, Ecbatanam ac Babylonem

465 ibo, cercurum sumam,

* Carpathium mare transuctus cenabis Rodi —

[incert. u. 1291?]

Publius Pauus mihi † tubitanus quaestor Hibera

in terra fuit, lucifugus, nebulo, id genus sane.

si mihi non praetor siet additus atque agitet me,

470 non male sit: ille, ut dico, me exenterat unus.

quem metuas saepe, interdum quem utare libenter.

463 Hom. 1 491

ala molis *Coloniensis Dousae* ala mol lit aut alumol liet *Neap.* caseus alia olens (allium olet *Lindemannus* a. olit *L. Muellerus*) *I. Dousa*: conf comm. 456 Non. p. 477, 10 457 Priscian. GL II p. 215, 7 K 458 dilectes duo codd 459 Non. p. 426, 4 uita 460 quanto *I. Dousa*] quantu uideri] uiderist *Lachmannus* uideris *I. Dousa*] uidearis 461 Non. p. 230, 18 462 Non. p. 519, 9 male G acsa sapientibus *L m. 1* acsia sapientibus G ac si sapientibus *L m. 2* 463 NEHYECCI HATAHOMENOICIN 464 Non. p. 533, 29 etbatanam 465 cyrcerum 466 Seru. auctus ad georg. IV 387: libro XIV attribuit *Muellerus* carpathium addidere in exitu cras, iam, dein; aptius erit mox 467 Non. p. 18, 32 tubitanus G turbitanus *L*: Bubetanus temptauit 469 Macrob. Saturn. VI 4, 2 Seru. ad Aen. VI 90 470 exenterat: corr. *Eyssenhardtus* 471 Non. p. 481, 22

— puncto uno horae qui quoque inuasit —

cenam, inquit, nullam neque diuo prosiciem ullam?

idne aegre est magis, an quod pane et uiscere priuo?

‘quod uiscus dederas tu quidem, hoc est: uiscera largi.’

475

ipse ecus, non formonsus, gradarius, optimus uector,

[incert. u. 1278?]

Calx igitur, siue qua calcamus, siue qua aedificamus, feminini generis est, ut et Vergilius (Aen. XI 714) ait ‘ferrata calce fatigat’. sed et Lucilius XIII masculino genere dixit.

num uetus ille Cato <illa> lacessisse ad scelera, inquit, conscius non erat ipse sibi?

XV.

multa homines portenta in Homeri uersibus ficta

480

monstra putant, quorum in primis Polyphemus ducentos

Cyclops longus pedes: et porro huic maius bacillum

quam malus naui e corbita maximus ullast.

[incert. u. 1342. 1343?]

480—483 Hom. 1 190 seqq. 319 seqq.

472 Donat. ad Phorm. I 4, 7: lib. XIII tribunt V et deteriores, ex ui C ex III R, X in O numerum praebent corruptum horae *Bachrensius* horai *Lachmannus*] hora et quoque] hoc V 473 Non. p. 220, 20 inquit *L* inquit G prosiciem *Scaliger*: prosectam (prosecam *L m. 1*) 474 Non. p. 184, 17 et p. 470, 24 aegre *I. Dousa*] aegri uicere G *m. 1* 476 Non. p. 17, 24 ecus *L* equus G formonsus *L m. 1* formosus *L m. 2* G uector *Iunius*: uictor 477 Charis. GL I p. 92, 31 K 478 Priscian. GL II p. 534, 25 K nam unus cod <illa> addidi, inde *Bachrensius* addidit ad scelera inquit] appellari quod 480 Non. p. 533, 14 uersibus ficta *Rothius* uersi ficta *L* uersificata G 481 polyfemus ducendos *L m. 1* 482 cylops *L m. 1* bacchillum 483 legitur in opere musiuo *Musei Tunesiani*: ‘quam malus naui e

terrículas, Lamias, Fauni quas Pompiliique
 485 instituere Numae, tremit has, hic omnia ponit.
 ut pueri infantes credunt signa omnia aena
 uiuere et esse homines, sic isti somnia ficta
 uera putant, credunt signis cor inesse in aenis.
 pergula fictorum ueri nihil, omnia ficta.

490 dum miles Hibera
 terrast ac meret <hic> ter sex aetati quasi annos.

— — — aut qui nummos tristis inunecat.

in numero quorum nunc primus Trebellius multost
 Lucius, narce, saeua i febris, senium, uomitum, pus.

495 scit poeeticon esse, uidet tunica et toga quid sit.

— — — nemo est halicarius posterior te.

ac de isto sacer ille tocoglyphos ac Syrophoenix
 quid facere est solitus?

praeter quam in pretio: primus semisse, secundus
 500 nummo, tertius iam pluris quam totus medimnus.

corbita (maximus ullast' (nondum publice editus): idem ap. Nonium: 'quam malus nauis in corbita maximus ulla': nauis in corbita I. Dousa 484 Lactant. inst. I 22, 13 et epitom. cap. 22 terrículas uel terrícolas codd 486 Non. p. 56, 6 ut] et Non. aena Lactantii PV Nonii G, ena Nonii L, athena, athena, aenea, athenae alii Lactantii codd 487 somnia Lachmannus] omnia 488 aenis, ahenis, haenis codd 489 percula epitome fictorum] pictorum picta epitome 490 Non. p. 344, 28 491 terrast Lachmannus] terras ac] atque Lachmannus <hic> addidi aetati' Lachmannus] aetate 492 Non. p. 124, 16 inungat L m. 1 493 Non. p. 2, 27 trebelleis L m. 1 multost Lachmannus] multos titos 494 Lucius Dacerus] lucios narce, saeua i(s)] narcesibai G narcessibai L narcesis Stowasserus pus editi] plus 495 Non. p. 536, 28 poeeticon tunicam 496 Charis. GL I p. 96, 9 K halicarius ed. pr. halicaribus N 497 Non. p. 397, 26 ac de isto Lachmannus adde isto Turnebus] ac de istos ille tocoglyphos ac Syrofoenix Rothius] illoto colfo saxsirofenix 499 Non. p. 213, 18 seminisse L seminis G semisse editi 500 pluris Iunius plures codd: plurest Muellerus

quae gallam bibere ac rugas conducere uentris
 farre aceroso, oleis, decumano pane coegit.

non ergastilus unus

cum tecum est, quiduis satis est: uisuri alieni
 sint homines, spiram pallas redimicula promit. I—

506

hunc milli passum qui uicerit atque duobus
 Campanus sonipes succussor, nullus sequetur
 maiore in spatio ac diuersus uidebitur ire.

subicit huic humilem et suffert citus posteriorem
 tintinnabulum abest hinc surpiculique holerorum.

510

trulleus pro stomide huic ingens de naribus pendet.

uilem Aristocraten, mediastrinum, atque bubulcum
 conmanducatus conrupit, ad incita adegit.

te primum cum istis insanum hominem et cerebrosum

paenula, si quaeris, cantherius seruus segestre
 utilior mihi quam sapiens.

—II 515

507 'quadripedantum sonipedum' Accius 603 R: uterque ex Ennio

501 Non. p. 445, 18 Paul. ex Fest. p. 96 uinere codd Non. uentri
 codd Paul. 502 olei pane Turnebus] pane cumano 503 Non.
 p. 447, 7 ergastelus L m. 1 ergastilus G ergastylus L m. 2 504 Non.
 p. 538, 2 506 Gell. I 16, 10 (Macrob. I 5, 7) Non. p. 16, 31 nunc
 Gellii R milli Macrob. P mille Macrob. B codd Gellii 507 succussor
 Nonii subcussor Macrobii succussior Gellii codd nullos Macrob. B
 508 in om Macrob. codd ire om Gellii codd 509 Gell. IV 17, 3
 suffert citus Lio] suffercitus 510 Non. p. 490, 23 tintinnabulum
 L m. 1 G 511 Non. p. 22, 7 trulleus postomide: corr Salmasius
 512 Non. p. 123, 26. 143, 6. 479, 3 aristocratem codd 143. 479
 magistratorem (magistocratem G m. 1 codd) 123 meiastrinum codd
 479 adque L m. 1 479 513 conmanducatus conrupit L m. 1 123
 comm. corr. L m. 2 G 123 conmanducatus ut conrupit codd 479 514 Non.
 p. 22, 9 515 Non. p. 537, 9 paenulam

nunc ad te redeo, ut, quae res me impendat, agatur.

nunc uero a mani ad noctem, festo atque profesto
totus item pariterque die populusque patresque

1230 iactare indu foro se omnes, decedere nusquam,
uni se atque eidem studio omnes dedere et arti,
uerba dare ut caute possint, pugnare dolose,
blanditia certare, 'bonum' simulare 'uirum' se,
insidias facere, ut si hostes sint omnibus omnes.

1235 o lapathe, ut iactare, nec es satis cognitu qui sis!
in quo Laelius clamores, sophos ille, solebat
edere, compellans gumias ex ordine nostros.

'O Publi, o gurges Galloni, es homo miser' inquit.
'cenasti in uita numquam bene, cum omnia in ista

1240 consumis squilla atque acupensere cum decimano.

1241 *Sed ut solebat C. Lucilius saepe dicere homo tibi (Q. Mucio Scaeuolae) subiratus, mihi (L. Licinio Crasso oratori) propter eam ipsam causam minus quam uolebat familiaris, sed tamen et doctus et perurbanus, sic sentio, neminem esse in oratorum numero habendum, qui non sit omnibus iis artibus, quae sunt libero dignae, perpolitus.*

ore

corrupto

1229 'populusque patresque' Ennianum, unde Vergil. Aen. IX 192
IV 682 1230 'indu foro' Ennianum? 1234 Plato legg. I 3 p. 626 D
πολεμίουσιν είναι πάντας πάσι

1227 Fest. p. 161, 8 1228 Lactant. instit. V 9, 20 a mani V
amant H a mane reliqui 1229 dies VH 1230 foro se R foros H
forus set V forum se B: libro I tribuit I. Beckerus 1235 Cic. de fin.
II 24 ut] et Erlang. cognitu sic codd quis Erlang. 1236 Lae-
lius] cognitu laelius codd 1237 gumias Palatinus I guimas Vatican.
Erlang. ponendum uidetur lib. V post u. 194 1238 Cic. de fin.
II 24 (schol. ad Hor. serm. II 2, 47) miser Palat. I m. 2] miseri
reliqui 1239 cenasti Palat. I cenastis Vatic. Erlang. isto Palat. I
1240 acipensere edit] acupensere Muellerus] accubans (accubant Erlang.)
aere codd decimacio Vatican. Erlang. ponendum uidetur lib. V
post. u. 194 1241 Cic. de or. I 72 1242 Consentius GL V p. 400,
4 K qui testetur una r littera scribi corrupto apud Lucilium

ore salem expirauit amarum

palmisque misellam depuuit me. 1245

pascali pecore ac montano, hirtio atque soloce.

pedetemptim hunc <fer>re salutem

permixti lectum, inposui pede pellibus labes.

<'quare me insidiis> petis pipas? da.' 'Libet', inquit.

pistricem ualidam, si nummi suppeditabunt, 1250
addas, empleuron, mamphulas quae sciat omnis.

pistrices

plure foras uendunt quod pro<inde> minore <erat> emptum.

ponere, facere, sicut Lucilius Homerum secutus, qui ait ἄλλε' 1254
ἔθηκεν, id est fecit * * *

porro homines nequam, malus ut quartarius, cippos 1255
collegere omnes.

1244 Homer. ε 322 στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἑλμην πιρήν 1250 Ar-
chestratus ap. Athen. III p. 112 C ἔστω δὴ σοι ἀνὴρ Φοῖνιξ ἢ Λυδὸς ἐν
ὄλκῳ ὄστος ἐπιστήμων ἔσται σίτοι κατ' ἡμᾶρ παντοίας ἰδέας τεύχων ὡς
ἂν σὸν κελύξῃ 1254 Homer. A 2 ἢ μοι' Ἀχαιοῖσιν ἄλλε' ἔθηκεν

1244 Explanat. in Donat. GL IV p. 542, 12 Probi de nomine ex-
cerpt. l. s. p. 209, 11 K expirauit Columna] expirauit 1245 Paul.
p. 70 depuuit Guelferb. et Monac. depuuit Trecentis depuit Solm-
senus 1246 Fest. p. 301, 10 Paul. p. 300 pascali edit] pastali
pede- 1247 Charis. e Romano GL I p. 214, 9 K pede-
hirco Pauli codd 1248 Porphyr. nunc Bachrensium ferre] re 1248 Porphyr.
temptimne Dousa nunc Bachrensium ferre] re 1248 Porphyr.
ad Hor. serm. I 6, 22 permixti Holderus permixti I. Dousa] permixti
pede Petschenigius] pedem labes Holderus labem I. Dousa habes
1249 CGL IV p. XVIII excerptum ex Festo (Paul. p. 212 s. u. pipatio).
lucilius petit pipas clalibet id est petit clamas da iuuat inquit 1250 Fest.
p. 142, 4 Varro de l. Lat. V 138] ualidam Scaliger] ualida 1252 CGL V
p. 234, 1 pistris belua maris: lucius (Lucilius Loeweus prodrom. p. VIII)
pistrices dixit pluraliter 1253 Charis. GL I p. 109, 10 p. 211, 27 K
plura foras uenti 109 inde addidi erat addidi 1254 Seru. auctus
ad Aen. X 623 excidit ueluti 'aerumnas posuit furor innumeras' id
est fecit 1255 Fest. p. 258, 30 colligere cod collisere Scaliger

terra abît in nimbos imbremque.

tertius hic mali superat carchesia summa.

1310 † tiereri leontado et et pumone ethermo pulas

transennas

* *Quid de sacrilegis, quid de impiis periurisque dicamus?*

Tubulus si Lucius umquam,

si Lupus, aut Carbo, aut Neptuni filius,

ut ait Lucilius, putasset esse deos, tam periurus aut tam impurus fuisset? (tam periurus tam impurus fuisset editores tamquam Lucilii uerba)

tum lateralis dolor, certissimus nuntius mortis,

1315 tum spara, tum rumices portantur, tragula porro

Valeri sententia dia

1317 *Nostrum opus (i. e. orat. Philipp. II) tibi probari laetor... De Sicca ita est, ut scribis: hasta ea aegre me tenui. Itaque perstringam sine ulla contumelia Siccae aut Septimiae, tantum ut sciant παῖδες πατῶν (Hom. Y 308) sine uallo Luciliano cum ex Gali Fadi filia liberos habuisse. Atque utinam cum diem uideam, cum ista oratio ita libere uagetur <ut> etiam in Siccae domum introeat.*

1316 sententia dia Ennianum? (Hor. serm. I 2, 32)

1308 Varro d. l. Lat. V 24 abît Augustinus] abiit lib. III tribuit Vargesius 1309 Non. p. 546, 25 lib. III tribuit Dousa 1310 Charis. GL I p. 71, 11K de uocatio Graece formato edocens: te ire, Leonida uti, Numonie, Thermopulas — temptauit 1311 CGL IV p. 186, 43 transennan dicit tegulas per quas lumen admittitur hu (Lucilius Goetzius) a transeundo appetit 1312 Cic. de nat. deor. I 63 1313 Carbo aut] Carbo Scaliger libro I tribuit I. Dousa 1314 Max. Victor. GL VI p. 217, 1K collocandus uidetur lib. V post u. 190 1315 Non. p. 224, 3 Fest. p. 270, 17 Paul. 271, 2 Fest. p. 330, 18 Paul. 331, 6 rumicis Non. murices Fest. et Paul. collocandus uidetur lib. IV post u. 168 1316 Porphy. ad Hor. serm. I 6, 12 1317 Cic. ad Att.

uasa quoque omnino redimit non sollo, dupundi.

uelut olim

auceps ille facit clam, inprouiso insidiisque.

1320

uernam ac cercopithecon

'Taceb de Tuscis et Sabinis et Praenestinis quoque: nam ut eorum sermone utentem Vettium Lucilius insectatur, quemadmodum Pollio reprehendit in Liuii Patauitatem.'

1322

uicimus, o socii, et magnam pugnauimus pugnam.

uidimus <uinctum>

<thomice cann>abina

1325

uirtus, Albine, est, pretium persoluere uerum
quis in uersamur, quis uiuimus rebus, potesse,
uirtus est, homini scire id quod quaeque habeat res,
uirtus, scire, homini rectum, utile quid sit, honestum,
quae bona, quae mala item, quid inutile, turpe, inhonestum, 1330
uirtus quaerendae finem re scire modumque,
uirtus diuitiis pretium persoluere posse,
uirtus id dare quod re ipsa debetur honori,
hostem esse atque inimicum hominum morumque malorum,
contra defensorem hominum morumque bonorum, 1335
hos magni facere, his bene uelle, his uiuere amicam,

1323 uicimus o socii Lucan. VI 164: uterque fortasse Enniana

XVI 11, 1: locus qui sine contumelia et turpi suspitione hodie legitur erat Philipp. II 3 1318 Fest. p. 298, 7 uasa Augustinus] uasa (praecedat lucilius) redimit Dousa] dirimit 1319 Seruius auctus ad Aen. XII 5 olim Dousa (ollim Muellerus)] olli 1320 clam] cum FT eum G 1321 Non. p. 43, 15 uerna accer cupit hecon codd: em Mercerus 1322 Quintil. I 5, 56 uettium Bern. et Bamb. m. 1, uetticium Bamb. m. 2 Ambros. 1323 Donat. ad Ter. Eun. V 2, 60 Adelphi. V 3, 57. 4, 5 qui exponit pugnam ad rem Veneream spectare ocus uel o ciues codd ad Adelphi. V 3, 57 1324 Fest. p. 356, 3 Paul. epit. Fest. p. 357 s. u. thomices suppleuit Vrsinus 1326 Lactant. instit. VI 5, 2 1331 re Lachmannus] rei u. 1331 adfertur iterum l. s. 6, 7, u. 1332 l. s. 6, 10 1336 magni facere cod S (Parisinus), magis facere R magnificare reliqui

commoda praeterea patriae prima putare,
deinde parentum, tertia iam postremaque nostra.

1339 *Ocrisiam prudentissimam feminam diuos inseruisse genitali,
explicuisse motus certos: tum sancta efferuentia numina uim
uouisse Lucilii ac regem Seruium natum esse Romanum.*

1340 uis est uita, uides, uis nos facere omnia cogit.

uisus aprinum

uno oculo, pedibusque duobus, dimidiatus
ut porcus

1344. 1345 ut me scire uolo, dum mimi conscius, sum<num>
ne damnum faciam, scire hoc se nescit.

ut petimen naso aut lumbos ceruicibus tangat.

ut praetoris cohors et Nostius dixit aruspex.

ut ueles bonus, sub uitem qui subicit hastas

1350 uxori legata penus

DVBIA

* cameraque camini[s]

ex tereti[bus]

1337 patriae *Burmansus*] patriae: *uersus adfertur iterum l. s. 6, 18*
lib. XVII post u. 551 collocat *Corpetus* 1339 *Arnob.* V 18 p. 190, 13 *Reiff.*
1340 *Varro de l. Lat.* V 63 1341 *Charis. GL I* p. 83, 15 K quamuis
Lucilius uiscus aprinum non aprugnum dixerit codex Dousae Colonien-
sis quamuis Lucilius discus aprugnum dixerit N 1342 *Gell. III* 14, 8
dimidiatus editt] *dimiditus VR dimidius P* lib. XV *tribuit Corpetus*
ubi collocandum uidetur post u. 483 1344 *Schol. Pers. I* 27 *optime*
traditum in cod. Mus. Brit. Mus. Rhen. XXXI 1876 p. 95 *adnot., in*
codd a Muellero adhibitis interpolatum dum] dicimus summum]
sum ut me scire uolo dici, mihi consciu si sum, ne damnum faciam
Buechelerus reliquis reiectis 1347 *Fest. p.* 209, 3 1348 *Porphy.*
ad Hor. serm. I 7, 23 *praetores* 1349 *Fest. p.* 310, 2 *Paul. p.* 303, 13
subicit editt] *subsit cod Fest. submisit codd Pauli* 1350 *Seru. ad*
Aen. I 703 lib. XVI *tribuit Dousa ubi collocandum uidetur post*
u. 520 1351 *Charis. GL I* p. 58, 24 K *Lucretius: camarq̄, caminis*

centenaria cena

* cuius non audeo dicere nomen?

Quid refert dictis ignoscat *Mucius an non?*

1355

dormire super amphitapo bene molli

feruentia rapa uorare

— hos uappones

hypereticosque celetes

— * iuuenale phaos

1360

Luciliades

* murmillonica scuta

* naterum

* non mihi si linguae centum sint oraque centum
aenea uox

1365

exritibus *Beda GL VII* p. 266, 13 K *Lucretius: cameris ex teretibus.*
Quae male tribuit Lucilio Cramerus, cum sint Lucretii 1353 *Paul.*
ex Fest. p. 54 'centenariae cenae dicebantur in quas lege Licinia non
plus centussibus inpendebatur praeter terra enata' e. q. s. 1354
Iuuen. I 153: *Lucilii uerba esse suspicatus est I. Dousa quod qui probet*
scribat oportet ausim 1356 *Varro sat. Menipp.* 253 B *apud Non.*
p. 540, 29 *amfitabo L amfytabo G* *Lucilio tribuit Buechelerus*
1357 *Senec. apocol.* 9 *extr.* 1358 *Prob. cathol. GL IV* p. 10, 31 K *apud*
Lucretium (Lucilium Dousa) hos uappones 1359 *Titulus adscriptus*
naugio quod ibi κελητες nominatur in opere musio reperto Medeinae
Musei Tunesiani (Musée Alaoui p. 32, 166) 1360 *Placid. CGL V*
p. 27, 13. 79, 5 *iuuenale phaos Deuerlingius]* *iube nalepharos cod,*
Lucilio tribuit Loeweus 1361 *Explan. in Don. GL IV* p. 527, 10 K
lucidiades uel lutiades codd, Luciliades Muellerus qui Lucilio tribuit ut
1362 Paul. ex Fest. p. 144 s. u. *murmilonica scuta* 1363 *Charis.*
GL I p. 54, 25 K *Lucilius nauerum (uel nucerum uel nictorum) Nea-*
politianus Caecilius naterum uetus codex Dousae 1364 *Seru. ad Verg.*
georg. II 43 'Lucretii uersus: sed ille "aenea uox" ait, non ferrea'
idem ad Aen. VI 625 *ubi aerea codd. Lucretio tribuit Lachmannus,*
Lucilio alii, Ennio Munro. Sed nomen Lucretii interpolauit Seruius
qui scribere debuerit Homeri (conf schol. Bern. et schol. in Seruii
uol. III 2 p. 285 *Hageni ad georg. l. s.)*